

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus VII. Quasnam causas venereæ delectationis homo vitare
teneatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Respondeo; Quod illi motus dicant gravem inordinationem, prout connotant formalem consensum voluntatis, non verò prout præter intentionem & ex infirmitate naturæ oriuntur. Ad 1. quoque Confirm. Respond. Non dari parvitatem materiæ in illis delectationibus per ordinem ad voluntatem positivam, & consensum formalem; non autem per ordinem ad voluntatem solum permissivam, respectu cuius aliquando nullum, aliquando leve peccatum reputatur. Ad 2. Confirmationem Resp. Simplex complacentia non impedit voluntarium simpliciter, vel permissivum, vel positivum & formale, concedo; semper positivum & formale, nego. In nostro igitur casu, etsi simplex displicentia non impediatur voluntarium permissivum, sufficit tamen, quod impediatur formale positivum. Nec est paritas aliarum instantiarum de mercatore merces projiciente in mare, primò, quia ille tantum habet voluntatem conditionatam non projiciendi merces: at in nostro casu negativè se habens ad commotionem appetitus sensitivi habet displicentiam absolutam, & voluntatem non consentiendi; & tantum non habet voluntatem motus reprimendi. Unde secundò, cum illa conditionata voluntate non projiciendi merces stat absoluta formalis & efficax voluntas illas projiciendi: econtra cum displicentia istorum motuum nequaquam stat absoluta & efficax voluntas illos habendi. Et hoc ideo, quia projectio mercium fit ex imperio efficacis voluntatis per potentiam eidem despoti-

cè subiectam: at delectatio sensitiva oritur præter imperium voluntatis ex rebellione fomicis & sensualitatis non nisi civiliter subiectæ rationi.

Hæc sententia partim ex autoritate doctrinæ, partim ex præmissis fundamentis est satis probabilis saltem pro timoratis conscientis, quæ sæpe dubitant, an eiusmodi motibus debite resisterint. Nihilominus etiam prior & probabilior sententia ad istius fundamentum negat minime, quæ probationem distinguit: postquam simplici displicentia non trahunt ad consensum formalem, concedo; interpretativum, nego minime, & consequentiam.

Ad confirmationem Respondet, negando consequentiam: quia ut delectationes sint voluntariæ in causa, & ut sic imputabiles in peccatum, vel debent per ipsas causas directè intendi, vel debet esse obligatio ipsas causas, in quibus prævidentur, evitandi, & sic pro qualitate obligationis erit gravitas peccati. Sed ut fiant voluntariæ interpretativè in seipsis, sufficit, quod ad istillorum plena advertentia, & tamen voluntas cum potest, non velit illas reprimere.

Colliges ex dictis: si motus inordinatos quosdam animi ad alia præsertim divina & æterna diversione [quod optimum remedium est & tranquillum] reprimere conatus fuit, & illi nihilominus ratione contradicente perdurent, non jam voluntati, sed fomicis rebellioni esse adscribendos, & ne quidem esse permissivè voluntarios: neque habendam eorum ampliùs rationem.

ARTICULUS VII.

Quasnam causas venereæ delectationis homo vitare teneatur?

SUMMARIUM.

1. *Varie cause impurorum motuum.*
2. *Directè intendere, & procurare pollutionem nullo casu licitum.*
3. *Respondetur ad instantiam de procuratione abortivis.*
4. *In periculo consensus vitandæ etiam causæ honestæ, ad quas sequitur pollutio.*
5. *Turpes motus ex causa mortaliter culpabili in genere luxuria contrahunt gravem malitiam.*
6. 7. 8. *Corollaria ex dictis.*
9. *Nulla est obligatio tollendi causas ex se honestas delectationis venereæ.*
10. *Delectatio ex causa culpabili extra genus luxuria non contrahit gravem malitiam.*
11. *Contrahit tamen venialem.*
12. *Solvitur objecta paritas de homicidio.*
13. *Solvitur paritas de præceptis juris positivi.*
14. *Quale sit debitum vitandæ causæ indirectas delectationis venereæ?*
15. *Ex obligatione resistendi delectationi venereæ, non rectè inferitur obligatio removendi omnes causas ipsius.*

§. I.

Prænotanda.

1. **N**otandum primò. Causas, in quibus prævideri possunt motus obsceni, vel pollutio secutura, esse diversas. Nam aliquæ sunt necessariæ, honestæ, utiles, ut est audire confessiones,

mederi corporibus, legere ejusmodi materias pro paranda eruditione juvando proximo &c. Aliæ quæ sunt indifferentes, ut equitare, comedere calida, &c. aliquæ peccaminosæ, eæque vel mortaliter, vel tantum venialiter tales, & vel extra vel intra genus luxuriæ. Aliquæ sunt causæ proximæ, per se influentes, ut impuri tactus, oscula; aliæ verò remotæ & per accidens concurrunt, ut crapula.

Notandum secundò, tanquam indubitatum Nullo casu etiam ad vitam servandam esse licitum, directè per quamcunque causam querere intendere, vel procurare pollutionem; eamque sic intentam & quasitam semper esse peccatum mortale contra naturam, siquidem habet intrinsecam repugnantiam cum fine & bono naturæ quæ in emissionem seminis unice bonum proles per viam legitimæ generationis intendit. Idem dicendum de venereis motibus extra statum matrimonii, siquidem isti quoque semper sunt inchoata mollities, vel fornicatio. Intra statum matrimonii verò toties sunt peccata mortalia, quoties voluntariè habentur cum probabili periculo pollutionis.

Dices: Licet matri pro conservatione vitæ tantum non dum animatum directè depellere, quando ex illius retentione de vita periclitatur: ita enim sentit Th. Sanch. l. 9. de matr. disp. 20. n. 1. cum pluribus à se citatis, quem etiam sequuntur Salmeron.

Salmant. hic disp. 10. dub. 6. n. 221. dicentes, esse sententiam communissimam & probabilissimam, eamque non comprehendi in damnatione propositionis 34. ab Innocentio XI. ostendit Cardenus in Crisi Theol. dissert. 22. ergo etiam pro conservacione vitæ aut sanitatis licita erit in aliquo casu directa expulsio seminis. Ratio paritatis videtur esse clara: quia fœtus, quamvis nondum animatus, propior est humanæ proli, quam semen: unde si fœtus, seu iniustus in vasor vitæ medicamentis depelli potest, cur non & istud?

Respond. primò negando antec. tum quia paritas inter fœtum & semen humanum à Lessio adducta efficaciter probat, neutrum licere: tum quia propter diversas medicorum opiniones, quoniam tempore fœtus accipiat animam rationalem, vel animetur, ferè semper erit dubium, utrùm fœtus sit animatus, adeoque practicè vix erit probabile, quòd liceat directè fœtum expellere, & abortum procurare. Nihilominus etiam permissa huius sententiæ probabilitate

Respondetur secundò, & assignatur disparitas ex Salmant. I. cit. quòd administratio, & actio emissiva seminis à natura unice ordinatur ad copulam conjugalem, & intenditur propter bonum speciei: unde extra istum finem semper est illicita: at fœtus ex semine formatus est speciale individuum, quòd si ante animationem vitam matris oppugnet, ita ut nulla sit spes, quòd mortuam matrem ad lucem & vitam perveniat, meritò vitæ matris postponi, & tanquam iniustus aggressor depelli potest. Ubi nullus intervenit abusus alicujus actionis à natura ordinatæ ad alium finem, sicuti fit in pollutione.

4. Notandum tertio. Esse obligationem sub peccato mortali vitandi quascunque causas etiam honestas illorum motuum, si subit probabile & proximum periculum consensus, nisi necessitas excuset: eodem quippe præcepto, quo peccatum prohibetur, prohibetur quoque proximum periculum ipsius. Unde si cui per experientiam constaret, quòd in audiendo confessiones soleat consentire in pravas delectationes, teneretur ab audicione confessionum abstinere. Dixi, nisi gravis necessitas excuset, ut contingit in parochis, qui ex officio obligatur audire confessiones, nec potest illud officium sine gravi suo incommodo deponere. In Chirurgo, qui ex officio aspicit & tangit nuda corpora, nec haberet relicto officio, unde viveret. Isti igitur si suum officium peragant animo ad non consentiendum obfirmato, & invocato divino auxilio, non peccant, neque enim censentur in morale periculum peccati se conjicere, qui non temerè, sed necessitate compulsi & ex bono fine ejusmodi occasionibus se committunt. His præsuppositis, sic

II.

Causa inducens gravem malitiam.

5. CONCLUSIO PRIMA. Quoties absque urgenti necessitate exercetur actio ex natura sua turpis, & mortaliter culpabilis in genere luxuria, in qua prævidetur turpis motus, aut pollutio: toties committitur peccatum mortale molliori indirectè voluntarium.

Ratio est: quia lex naturalis obligans de non procuranda seminis effusione, etiam naturaliter obligat ad non ponendas causas per se & notabiliter influentes absque urgente necessitate: sed actio in genere luxuriæ graviter turpis, est talis causa: ergo. Unde

Inferes primò. Tactus, amplexus, oscula, item 6. aspectus libidinosos, h. e. causam captandam delectationis venereæ factos, etsi non admodum obscenos, inter solutos esse peccata mortalia, quia sunt causa per se notabiliter excitativa libidinosorum motuum.

Inferes secundò. Non minùs ipsos motus, 7. aut pollutionem sive in vigilia sive in somno consequentem ad ejusmodi causas prius positas esse peccatum mortale, quia sunt effectus voluntarii in causa.

Inferes tertio. Si tactus, & aspectus non sint 8. obsceni, nec animo libidinoso, sed joco, vel levitate facti, nec sæpius repetiti, aut diutius continuati [nisi sit periculum probabile ne fiant libidinosi] per se loquendo tantum esse peccata venialia, & sic etiam impuros motus inde consequentes, non majorem, quam venialem malitiam contrahere. Si verò fiant civilitatis causa, & ex patriæ consuetudine, aut alia ex rationabili causa, nullam habere malitiam, quia ex causa derivatur malitia in effectum, qui est voluntarius in causa; si ergo causa tantum est venialiter mala, neque effectus majorem sortietur malitiam, & si omni caret malitia, etiam carebit effectus.

§. III.

Causa nullam inducens malitiam.

CONCLUSIO SECUNDA. Nullum est peccatum ponere causam, vel ab illa non desistere, ex qua prævidetur præter intentionem & sine consensu impurius secutura, si illa causa sit necessaria, vel conveniens corpori, aut animo. Ita Sylvius, Lamb. Layman, Rosmer, aliq. Ratio est primò, quia tales motus nec sunt directè, nec indirectè voluntarii. Non directè, quia supponitur esse præter intentionem; non indirectè, quia tunc aliquis effectus censetur indirectè voluntarius in ordine ad imputationem moralem, cum quis omittere impedire vel facere, quod impedire vel facere tenebatur: sed nemo tenetur abstinere ab actibus, à quibus prævidetur secuturos motus impuros, quando habet rationabilem causam illos actus ponendi, iique habent suos proprios honestos fines: ergo illos ponendo non peccat: & consequenter neque ipsa impuritas carnalis consecuta imputatur in peccatum; siquidem, ut dictum, ex causa malitia derivatur in effectum; unde, si causa non est culpabilis, neque effectus erit. Ratio est secundò. Jus suum prosequenti non imputatur effectus præter intentionem & per accidens subsecutus: sed, cum quis exercet prædictas actiones, prosequitur jus suum, & effectus sequitur præter intentionem: ergo. Ratio est tertio. Si esset necessitas vitandi ejusmodi causas, homines in mutua societate plurimis commoditatibus tam spiritualibus, quam corporalibus privarentur; siquidem multi ab audiendis confessionibus, medendo corporibus, legendis libris, &c. abstinere deberent. Unde Col-

Colliges. Nullam esse obligationem abstinendi à cauta & honesta colloctione cum mulieribus, ab equitatione, aliave simili causa, nec esse obligationem deferendi locum orationis, studii, somni, alteriusve honestæ & permissæ occupationis, neque teneri mutare corporis situm, quantumvis quis absque data sua causa venereos stimulos sentiat; siquidem prosequitur jus suum, nec adesse supponitur aliqua causa proximè, & notabiliter influens in istum effectum, qui potius ex naturali, impulsu & infirmitate provenire censetur.

§. IV.

Causa sufficientes ad malitiam venialem.

10. **CONCLUSIO TERTIA.** *Delectatio venerea præter intentionem secuta ex causa, quæ extra genus luxuriæ est culpabilis, non imputatur in grave peccatum. Ita Ant. citati.*

Ratio est: quia lex ordinariè non obligat ad vitandas causas quasunque remotas & indirectas objecti prohibiti; præsertim si effectus potius ex infirmitate naturæ, quàm à tali causa proveniat: sed causæ extra genus luxuriæ constitutæ censentur tantùm remotæ & indirectæ, & venerei motus potius ex naturæ infirmitate, quàm ex iis causis proveniunt: ergo propter ejusmodi causas carnalis impuritas in grave peccatum non imputatur: sive illæ causæ sint in suo genere venialia, ut cibus, potusque liberior; sive mortalia, ut ebrietas.

11. Nihilominus imputabitur in veniale peccatum; est enim notabilis inordinatio, naturæ proclivitati fomentum addere ad ejusmodi motus in talibus causis sequi solitos: cumque hæc passio ex sua natura sit incitativa ad malum, habeatque magnam inordinationem, studiosus puritatis conabitur, evitare causas etiam remotas & per accidens istorum motuum, si commodè vitari possint.

§. V.

Solvuntur Objectiones.

12. **Objicies primò.** Quilibet tenetur vitare causam & actionem, ex qua prævidet securam pollutionem. Consequentia probatur: Non minùs pollutio est intrinsecè mala propter damnum prolis, quod per illam sequitur, quàm homicidium propter damnum & destructionem hominis: ergo par est ratio in utroque.

Respondet primò. Hoc argumento nimium probari; siquidem sequeretur, quòd sicut obligaris omittere actionem honestam, v.g. auditionem confessionis, si exinde metuas probabiliter eventurum homicidium, sic easdem actiones honestas tenearis omittere, si ex iis prævideas securam pollutionem.

Respondet secundò. Disparitatem esse, quòd damnum ex homicidio proveniens sit certum, proximum, & irreparabile, ideoque extra casum justæ defensionis in extrema necessitate nulli hominum concessum; contra effusio seminis non

proveniens ex applicatione appetitùs, sed potius à virtute expulsiiva sine voluntaria electione causæ proximæ per se influentis, non sit certum & proximum damnum prolis, ex quo suam intrinsecam malitiam deberet accipere. Unde licet nunquam intendi & queri, tamen ex rationabili causa permitti potest, ejusque occasiones & causas quasunque tollendi nulla est gravis obligatio.

Objicies secundò. In præceptis, quæ tantùm sunt juris positivi, ut jejunandi, audiendi Sacram, recitandi horas Canonicas, &c. non nisi causa necessaria à transgressione excusat: ergo à fortiori in præcepto naturali vitandi motus inordinatos concupiscentiæ non nisi causa necessaria excusetur.

Respond. primò ut priùs, hoc argumento probari, quòd esset mortale peccatum, equitare, frudere, cum prævisione istorum motuum.

Respondet secundò. Cùm isti motus ex infirmitate naturæ, voluntate & ratione nihil cooperante, facillimè insurgant, in ipsis majus voluntarium requiri, ut imputentur in peccatum, quàm requiritur ad alias transgressiones juris positivi, quæ non fiunt nisi dependentè à voluntate.

Objicies tertio. Ad voluntarium interpretativum in causa sufficit, quòd malus effectus prævideatur in causa, quam quis potest & tenetur vitare: sed ebrietas aliavæ causas peccaminosas remotas venereæ impuritatis quilibet potest & tenetur vitare: ergo in ipsis & per ipsas venerea impuritas fit interpretativè voluntaria.

Respond. dist. maj. Sufficit, quòd malus effectus prævideatur in causa, quam quis potest & tenetur vitare debito proveniente ex præcepto prohibente talem effectum, concedo; aliunde nego. Sed ebrietatem v.g. quilibet tenetur vitare debito proveniente ex præcepto sobrietatis, concedo; ex præcepto castitatis, nego min. & consequentiam. Neque enim videtur præceptum castitatis graviter prohibere causas penitentia indirectas, & remotas impurarum commotionum, quæ proinde non statim fiunt interpretativè voluntariæ, saltem voluntario positivo & imputabili in gravem culpam.

Objicies quartò. In probabili opinione, quam artic. præced. retulimus, tenetur homo impedire exurgentes tentationes carnis, quòd si negligenter interpretativè voluntariæ: ergo etiam tenetur abstinere à causis saltem non necessariis, in quibus prævidet ejusmodi tentationes.

Respondet. Antecedens in illa probabili sententia procedere ex hypothesi, quòd illæ tentationes possint formaliter vel interpretativè fieri voluntariæ in seipsis, veluti cum ex impura phantasia naturaliter ortum trahunt, non autem cum per accidens consequuntur ad aliam causam per se proximè non influentem; tunc enim, etiam si causa non auferatur, non fiunt propriè interpretativè voluntariæ.